

Majandusarengu ajakohastatud ülevaade

Kokkuvõte

Majandusaktiivsus

Üleilmne majandusaktiivsus elavnes jätkuvalt, ehkki silmanähtavalt aeglasemas tempos. Seda mõjutavad mitu tegurit koos, aga kõige tuntavamalt püsivad tarneraskused. 2021. aasta augusti ja septembri ostujuhtide indeks näitab, et kasvutempo aeglustus arenenud majandusega riikides, ehkki püsis oma ajaloolisest keskmisest kiirem, ning oli areneva turumajandusega riikides rahulikum. Samal ajal jäid üleilmsed tarneajad septembris peamiselt suure nõudluse tõttu rekordpikaks. Maailmakaubanduse kasv aeglustus samuti, ehkki oli endiselt hoogne. Hinnasurve püsib kiireneva toiduainete ja energiahindade tõusu tõttu tugev, kajastades taastumist võrreldes madala hinnatasemega, mida täheldati vahetult pärast Covid-19 pandeemia algust. Suuremat osa hinnasurvest peetakse ajutiseks.

Euroala majandus jätkas kolmandas kvartalis jõudsalt taastumist, ehkki mõnevõrra tagasihoidlikumas tempos. Toodangumaht ületab eeldatavasti aasta lõpuks pandeemiaeelse taseme. Pandeemia mõju majandusele on nähtavalt nõrgenenud tänu nüüdseks vaktsineeritud inimeste suurele hulgale. See suurendab tarbimiskulutusi, eriti neid, mis on seotud meelelahutuse, väljas söömise, reisimise ja transpordiga. Samas võivad kõrgemad energiahinnad eelolevatel kuudel ostujõudu kahandada.

Sisenõudluse ja üleilmse nõudluse taastumine toetab ka tootmist ja äriinvesteeringuid. Sellegipoolest püsib tööstussektorit materjalide, seadmete ja tööjõu nappus. Tarneajad on märgatavalt pikenenud ning veokulud ja energiahinnad sööstavad ülespoole. Need takistused varjutavad eelolevate kvartalite väljavaadet. Tööturu olukord jätkab paranemist. Töötus on vähenenud ja töökohtade säilitamise kavades osalevate inimeste arv on võrreldes möödunud aasta tipptasemega märkimisväärselt kahanenud. See parandab suurema sissetuleku ja kasvava kulutamise väljavaadet. Samas on nii tööjõu hulka kuuluvate inimeste arv kui ka töötatud tundide arv majanduses endiselt alla pandeemiaeelset taset.

Taastumise säilitamiseks peaks jätkama sihipäraste ja kooskõlastatud eelarvemeetmetega, mis täiendaksid rahapoliitikat. See aitab ka majandusel käimasolevate struktuurimuutustega kohaneda. Taasterahastu „Next Generation EU“ ja paketi „Eesmärk 55“ tõhus rakendamine aitavad tagada tugevama, keskkonnahoidlikuma ja ühtlasema taastumise kõigis euroala riikides.

Inflatsioon

Euroala inflatsioonimäär tõusis septembris 3,4% tasemele ja peaks selle aasta jooksul veelgi kerkima. Ent ehkki praegune kiirem inflatsioon kestab kauem, kui esialgu eeldati, peaks see järgmisel aastal aeglustuma. Inflatsioon on hoogustunud eelkõige kolme teguri koosmõjul. Esiteks on energiahinnad, eriti nafta-, gaasi- ja elektri hind, järsult tõusnud. Septembris tingis üle poole koguinflatsioonist energiahindade inflatsioon. Teiseks tõusevad hinnad seetõttu, et majanduse elavnemisega seotud nõudlus taastub kiiremini kui pakkumine. Seda dünaamikat on eriti hästi näha tarbijateenuste hindades, samuti selliste kaupade hindades, mida tarneraskused enim mõjutavad. Kolmandaks kiirendab inflatsiooni endiselt Saksamaal käibemaksumäära alandamise lõpetamisega seotud baasefekt. 2022. aastal peaks kõigi kolme teguri mõju leevenema või aastainflatsiooni arvutusest välja langema. Taastumise jätkudes toetab majanduse järkjärguline täisvõimsusele üleminek aja jooksul palgatõusu. Pikemaajaliste inflatsiooniootuste turu- ja küsitluspõhised näitajad on lähenenud 2%le. Need tegurid toetavad alusinflatsiooni ja inflatsiooni naasmist EKP 2% eesmärgi juurde keskmise aja jooksul.

Riskihinnang

Taastumine sõltub endiselt pandeemia kulust ja edasistest edusammudest vaktsineerimisel. EKP nõukogu arvates on majandusväljavaatega seotud riskid üldjoontes tasakaalustatud. Lühiajal on peamised taastumise tempot ja inflatsiooniväljavaadet ohustavad tegurid tarneraskused ja energiahindade tõus. Kui tarnekitsikus ja kõrgemad energiahinnad jäävad pikemalt püsima, võivad need taastumist aeglustada. Kui aga püsiv kitsikus kandub üle eeldatust suuremasse palgatõusu või majanduse täisvõimsus taastub kiiremini, võib hinnasurve tugevneda. Samas võib majandusaktiivsus osutada praeguste ootustega võrreldes suuremaks, kui tarbijad muutuvad kindlamaks ja säästavad praegu eeldatust vähem.

Finants- ja rahapoliitilised tingimused

Kasvu taastumine ja keskmise aja inflatsioonitempo areng sõltuvad endiselt kõigi majandussektorite jaoks soodsatest rahastamistingimustest. Turupõhised intressimäärad on tõusnud. Sellegipoolest jäävad rahastamistingimused majanduse jaoks soodsaks, muu hulgas seetõttu, et ettevõtetele ja kodumajapidamistele antud pangalaenude intressimäärad on ikka veel ajalooliselt madalal tasemel.

Võrdlusintressimäärana kasutusele võetud euro lühiajalise intressimäära (€STR) forvardkõver muutus vaatlusperioodil märksa järsemaks, mis kajastas osaliselt baasintressimäärade varasema tõusu ümberhindamist turuosaliste seas. Samal ajal kerkisid pikemaajalised riskivabad nominaalsed intressimäärad ja riigivõlakirjade tulusus, sest inflatsiooniootused kasvasid märkimisväärselt. Mittefinants ettevõtete aktsiahinnad ja ettevõtete võlakirjade hinnavad jäid üldiselt muutumatuks, samal

ajal kui pankade aktsiahinnad tõusid. Väliskaubanduse osatähtsusega kaalutuna euro odavnes.

Euroala rahaloome jätkas 2021. aasta septembris normaliseerumist, andes tunnistust paranevast olukorrast seoses pandeemia ja rahapoliitiliste toetusmeetmetega. Põhiliseks rahaloomeallikaks jäid eurosüsteemi varaostud.

Ehkki septembris oli märgata laenuaktiivsuse elavnemist, jääb ettevõtetele antud laenude kasvtagasihoidlikuks. See kajastab jätkuvalt asjaolu, et ettevõtted vajavad üldiselt vähem välisrahastamist, kuna neil on suur sularahareserv ja aina rohkem jaotamata kasumit. Kodumajapidamistele antud laenude kasv püsib hoogne ja selle taga on eelkõige nõudlus hüpoteeklaenude järele. Värskeim euroala pankade laenugevuse uuring näitab, et ettevõtetele kehtivad laenuitingimused stabiliseerusid ja neid toetas – esimest korda alates 2018. aastast – pankade riskikartlikkuse vähenemine. Seevastu eluasemelaenude suhtes on pangad veidi ettevaatlikumad ja on karmistanud nende tingimusi. Pankade kindlat bilanssi toetavad endiselt soodsad rahastamistingimused.

Rahapoliitilised otsused

EKP nõukogu leidis ka oma oktoobrikuisel rahapoliitika istungil, et soodsad rahastamistingimused saab säilitada olukorras, kus pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorralise varaostukava raames tehakse netovaraoste käesoleva aasta teise ja kolmanda kvartaliga võrreldes mõõdukamalt aeglasemas tempos.

Samuti kinnitas EKP nõukogu oma teiste hinnastabiilsust toetavate meetmete asjakohasust. Nendeks on EKP baasintressimäärade tase, EKP nõukogu eelkommunikatsioon nende tõenäolise tulevase arengu kohta, eurosüsteemi ostud varaostukava alusel, EKP nõukogu reinvesteeringispõhimõtted ja pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid.

EKP nõukogu on valmis kõiki oma rahapoliitilisi instrumente vajadust mööda kohandama, et tagada inflatsiooni stabiliseerumine keskmise aja jooksul EKP 2% eesmärgi juures.

© Euroopa Keskpank, 2021

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Saksamaa
Telefon +49 69 1344 0
Koduleht www.ecb.europa.eu

Kõikõigused kaitstud. Taasesitusõppe- ja mitteärilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolev ülevaade on valminud EKP juhatuse vastutusel. Tõlked koostatakse ja avaldatakse liikmesriikide keskpankade poolt.

Käesolevas väljaandes sisalduvad statistilised andmed on esitatud seisuga 27. oktoober 2021.

Mõistete selgitused on antud [EKP sõnastikus](#) (ainult inglise keeles).

ISSN 2363-3476 (elektroniline versioon)

ELi kataloogi nr QB-BP-21-107-ET-N